

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
SAYIŞTAY

Sayı : 13/2/2012
14/2/2012
31/2/2012
25/2/2012
17/2/2012
18/4/2012

Tarih : 9 Nisan, 2012

: Hazırlayan :
: Mehmet ÇİLEM - Uzman Denetçi
: Mustafa AKSOY - Kıdemli Denetçi
: Havva AKBAŞ - Kıdemli Denetçi
: Dr.Feray T. YÜKSEKBAŞ - Kıdemli Denetçi
: Meliha EKİNCİ - Kıdemli Denetçi
: Tülay EREN - Kıdemli Denetçi

: RAPORUN KONUSU :
: 2008 Mali Yılı Bütçesi Kesin Hesap
: Genel Uygunluk Bildirimi.

: Rapor: 35 Sayfa

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
1. Kesin Hesap Yasa Tasarısı.....	1
2. Giderler (genel toplam).....	1
A- Mahalli kaynaklı bütçe giderleri.....	2
B- Fon giderleri.....	2
C- Döner sermaye giderleri.....	2
D- Hibe, yardım ve kredilerden harcamalar.....	3
E- Avanslar.....	4
3. Gelirler (genel toplam).....	4
A- Mahalli gelirler.....	5
B- Fon gelirleri.....	5
C- Döner sermaye gelirleri.....	6
D- Alınan bağış, yardım ve krediler.....	6
4. Denge (gelir gider farkı) ve borçlanma.....	7
5. Ödenekler üstü harcama.....	8
6. Bilanço değerlendirmesi.....	9
7. Diğer hususlar.....	28
8. Sonuç.....	33

1. KESİN HESAP YASA TASARISI

2008 mali yılı Bütçe Yasası uygulama sonuçlarını gösteren ve Bakanlar Kurulu tarafından KKTC Meclisi'ne sunulan Kesin Hesap Yasa Tasarısı ile ilgili olarak gerçekleştirilen denetim sonuçları aşağıda başlıklar halinde sunulmuştur.

2. GİDERLER (GENEL TOPLAM)

2008 mali yılı kesin hesap yasa tasarısının "Giderler" yan başlıklı 2. maddesinde gider toplamı beş ayrı alt başlık altında toplam **2,403,187,655.89 TL (YTL)** olarak yazılıdır.

18/1978 sayılı Sayıştay Yasası'nın 33. maddesi gereğince, örnekleme yöntemiyle yaptığımız çalışmalar neticesinde 16/1999 sayılı Bütçenin Hazırlanması ve Uygulanmasına İlişkin Kurallar Yasası'nın 12. maddesinde de açıkça izah edildiği üzere **henüz kesinleşmemiş olan ve bu özelliği ile bütçe gideri olarak nitelendirilemeyecek toplam 38,458,327.52 TL (YTL) tutarındaki avans miktarının giderler içerisinde yer aldığı tespit edilmiştir.** Bu cihetle sadece bilanço hesapları içerisinde yer alması gerektiği halde giderler içerisinde de yer aldığı tespit edilen toplam 38,458,327.52 TL (YTL) tutarındaki avans miktarının 2,403,187,655.89 TL (YTL) tutarındaki toplam gider miktarından indirilmesi ve bu işlem sonucunda ulaşılan **2,364,729,328.37 TL (YTL)'nin gider toplamı olarak dikkate alınması gerekmektedir.**

Buna ilaveten, kesin hesap yasa tasarısının 2/C maddesinde yer alan döner sermaye giderleri tutarı 3,790,434.61 TL (YTL) olarak yazılı olması gerekirken 157,565,115.00 TL (YTL) olarak yazılı olduğu görülmüştür. Tarafımızca yapılan incelemede doğru tutarın 3,790,434.61 TL (YTL) olduğu, buna mukabil diğer tutarın sehven tasarıya yazıldığı anlaşılmıştır.

Bu bakımdan, 2008 mali yılında yukarıda belirtilen husus dışında tespit edilmiş bir uyumsuzluk bulunmamaktadır.

2.A. MAHALLİ KAYNAKLI BÜTÇE GİDERLERİ

2008 mali yılı kesin hesap yasa tasarısının 2.A maddesinde mahalli kaynaklı bütçe giderleri;

a- Personel giderleri	841,323,754.12	TL (YTL)
b- Sosyal güvenlik devlet primi giderleri	30,199,378.73	TL (YTL)
c- Mal ve hizmet alım giderleri	117,264,610.41	TL (YTL)
d- Faiz giderleri	23,365,430.06	TL (YTL)
e- Cari transferler	815,194,641.27	TL (YTL)
f- Sermaye giderleri	41,990,742.28	TL (YTL)
g- Sermaye transferleri	2,682,016.55	TL (YTL)
h- Borç verme	22,584,920.84	TL (YTL)

olmak üzere toplam **1,894,605,494.26 TL (YTL)** olarak yazılıdır.

Yaptığımız çalışmalar neticesinde 2008 mali yılı mahalli kaynaklı bütçe giderleri toplamı **1,894,605,494.26 TL (YTL)** olarak tespit edilmiş olup herhangi bir uyumsuzluk bulunmamaktadır.

2.B. FON GİDERLERİ

2008 mali yılı kesin hesap yasa tasarısının 2.B maddesinde fon giderleri toplamı **113,574,987.41 TL (YTL)** olarak görülmektedir.

Yaptığımız çalışmalar neticesinde 2008 mali yılı fon giderleri toplamı, **113,574,987.41 TL (YTL)** olarak tespit edilmiş olup herhangi bir uyumsuzluk bulunmamaktadır.

2.C. DÖNER SERMAYE GİDERLERİ

2008 mali yılı kesin hesap yasa tasarısının 2.C maddesinde, döner sermaye giderleri toplamı **157,565,115.00 TL (YTL)** olarak yazılıdır.

Ancak, yaptığımız çalışmalar neticesinde 2008 mali yılı döner sermaye giderleri toplamı **3,790,434.61 TL (YTL)** olarak tespit edilmiştir. Söz konusu uyumsuzluğun Maliye Bakanlığı Hazine ve Muhasebe Dairesi'nce hazırlanan 2008 mali yılı kesin hesap raporu üzerinden araştırması yapılmış ve sehven tasarıya yazıldığı, buna

ilaveten genel toplam alınırken 3,790,434.61 TL (YTL)'nin dikkate alındığı bu cihetle toplam miktarda herhangi bir hataya yol açmadığı görülmüştür.

Bu bakımdan tasarıda, 2008 mali yılında döner sermaye giderleri toplamı **3,790,434.61 TL (YTL)** olarak düzeltilmelidir.

Yukarıda belirtilen bulgu dışında, 2008 mali yılında gider toplamı yönüyle tespit edilen bir uyumsuzluk bulunmamaktadır.

2.D. HİBE, YARDIM VE KREDİLERDEN HARCAMALAR

2008 mali yılı kesin hesap yasa tasarısının 2.D maddesinde hibe, yardım ve kredilerden harcamalar;

a- TC yatırımları	157,565,115.00 TL (YTL)
i- Mal ve hizmet alım giderleri	6,885,902.01 TL (YTL)
ii- Cari transferler	564,600.76 TL (YTL)
iii- Sermaye giderleri	126,434,962.79 TL (YTL)
vi- Sermaye transferleri	23,679,649.44 TL (YTL)
b- Savunma harcamaları	139,791,027.35 TL (YTL)
i- Sivil savunma	8,497,602.90 TL (YTL)
- Personel giderleri	5,547,000.00 TL (YTL)
- Sosyal güvenlik devlet primi giderleri	271,749.00 TL (YTL)
- Mal ve hizmet alım giderleri	2,678,853.90 TL (YTL)
ii- Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı	131,293,424.45 TL (YTL)
- Personel giderleri	83,465,000.00 TL (YTL)
- Sosyal güvenlik devlet primi giderleri	7,035,000.00 TL (YTL)
- Mal ve hizmet alım giderleri	17,657,590.93 TL (YTL)
- Cari transferler	23,135,833.52 TL (YTL)
c- Dış proje yardım ve kredileri	244,894.64 TL (YTL)
- Personel giderleri	175,948.00 TL (YTL)

- Mal ve hizmet alım giderleri	68,946.64 TL (YTL)
d- Türkiye Cumhuriyeti kredileri	55,157,375.10 TL (YTL)
i- Yedek ödenekler	55,157,375.10 TL (YTL)
- Mali sektörün desteklenmesi	8,378,409.09 TL (YTL)
- Reel sektörün desteklenmesi	46,778,966.01 TL (YTL)

olmak üzere toplam **352,758,412.09 TL (YTL)** dir.

Yaptığımız çalışmalar neticesinde 2008 mali yılı hibe, yardım ve kredilerden harcamalar toplamı **352,758,412.09 TL (YTL)** olarak tespit edilmiş olup herhangi bir uyumsuzluk bulunmamaktadır.

2.E. AVANSLAR

2008 mali yılı kesin hesap yasa tasarısının 2.E maddesinde, avanslar toplamı **38,458,327.52 TL (YTL)** olarak yazılıdır.

Yaptığımız çalışmalar neticesinde raporun “2. Giderler (Genel Toplam)” başlığı altında da belirtildiği gibi, 16/1999 sayılı Bütçenin Hazırlanması ve Uygulanmasına İlişkin Kurallar Yasası'nın 12. maddesinde de açıkça izah edildiği üzere henüz kesinleşmemiş olan ve bu özelliği ile **bütçe gideri olarak nitelendirilemeyecek toplam 38,458,327.52 TL (YTL) tutarındaki avans miktarının giderler içerisinde yer aldığı tespit edilmiştir.** Bu cihetle sadece bilanço hesapları içerisinde yer alması gerektiği halde giderler içerisinde de yer aldığı tespit edilen toplam 38,458,327.52 TL (YTL) tutarındaki avans miktarının 2,403,187,655.89 TL (YTL) tutarındaki toplam gider miktarından indirilmesi ve bu işlem sonucunda ulaşılan 2,364,729,328.37 TL (YTL)'nin gider toplamı olarak dikkate alınması gerekmektedir.

3. GELİRLER (GENEL TOPLAM)

2008 mali yılı kesin hesap yasa tasarısının “Gelirler” yan başlıklı 3. maddesinde gelir toplamı dört ayrı alt başlık altında toplam **2,361,525,494.11 TL (YTL)** olarak yazılıdır.

18/1978 sayılı Sayıştay Yasası'nın 33. maddesi gereğince, örnekleme olarak yaptığımız denetim neticesinde 2008 mali yılı gelir toplamı **2,361,525,494.11 TL (YTL)** olarak tespit edilmiştir.

3.A. MAHALLİ GELİRLER

2008 mali yılı kesin hesap yasa tasarısının 3.A maddesinde mahalli gelirler;

a- Vergi gelirleri	1,162,806,028.74 TL (YTL)
b- Vergi dışı gelirler	158,412,392.81 TL (YTL)
c- Sermaye gelirleri	3,960,798.07 TL (YTL)
d- Alacaklardan tahsilat	5,000,000.00 TL (YTL)
e- Red ve iadeler (-)	16,817,054.88 TL (YTL)

olmak üzere toplam **1,313,362,164.74 TL (YTL)** olarak yazılıdır.

Yaptığımız çalışmalar neticesinde 2008 mali yılı mahalli gelirler toplamı **1,313,362,164.74 TL (YTL)** olarak tespit edilmiş olup herhangi bir uyumsuzluk bulunmamaktadır.

3.B. FON GELİRLERİ

2008 mali yılı kesin hesap yasa tasarısının 3.B maddesinde fon gelirleri;

a- Fiyat İstikrar Fonu	234,799,642.92 TL (YTL)
b- Fiyat İstikrar Fonu ret ve iadeleri (-)	20,053.15 TL (YTL)
c- Faiz Farkı Fonu gelirleri	5,129,839.54 TL (YTL)
d- Diğer fon gelirleri	77,970,297.66 TL (YTL)

olmak üzere toplam **317,879,726.97 TL (YTL)** olarak görülmektedir.

Yaptığımız çalışmalar neticesinde 2008 mali yılı fon gelirleri toplamı **317,879,726.97 TL (YTL)** olarak tespit edilmiştir.

Ancak, tasarıda fiyat istikrar fonu ret ve iadeleri 20,053.15 TL (YTL) olarak yazılı olmasına karşın, yaptığımız incelemelerde bu tutarın gerçekte (2,669.30 TL (YTL) eksikliğiyle) 17,383.85 TL (YTL) olması gerektiği tespit edilmiştir. Yapılan hata ise

esasen Organize Sanayi Bölgeleri Fonu gelirleri ret ve iade tutarı olan ve diğer fon gelirleri ret ve iadeleri kapsamında düzenlenmesi gereken 2,669.30 TL (YTL)'lık tutarın, Fiyat İstikrar Fonu ret ve iadeleri kapsamına alınmasından kaynaklanmıştır. Söz konusu hata gelir toplamını etkilememektedir.

Bu bakımdan kesin hesap yasa tasarısının 3/B maddesi aşağıdaki şekilde düzeltilmelidir.

a- Fiyat istikrar fonu	234,799,642.92 TL (YTL)
b- Fiyat istikrar fonu ret ve iadeleri (-)	17,383.85 TL (YTL)
c- Faiz farkı fonu gelirleri	5,129,839.54 TL (YTL)
d- Diğer fon gelirleri	77,970,297.66 TL (YTL)
e- Diğer fon gelirleri ret ve iadeleri (-)	2,669.30 TL (YTL)

Yukarıda yer verilen bulgular dışında, 2008 mali yılında fon gelirleri toplamı yönüyle tespit edilmiş bir uyumsuzluk bulunmamaktadır.

3.C. DÖNER SERMAYE GELİRLERİ

2008 mali yılı kesin hesap yasa tasarısının 3.C maddesinde döner sermaye gelirleri toplamı **3,748,933.49 TL (YTL)** olarak yazılıdır.

Yaptığımız çalışmalar neticesinde 2008 mali yılı döner sermaye gelirleri toplamı **3,748,933.49 TL (YTL)** olarak tespit edilmiş olup herhangi bir uyumsuzluk bulunmamaktadır.

3.D. ALINAN BAĞIŞ, YARDIM VE KREDİLER

2008 mali yılı kesin hesap yasa tasarısının 3.D maddesinde alınan bağış, yardım ve krediler;

a- TC'den alınan bağış, yardım ve krediler.....	726,289,774.26 TL (YTL)
i- Hibe ve yardımlar.....	293,565,115.00 TL (YTL)
- Cari (Savunma)	136,000,000.00 TL (YTL)
- Sermaye (mal, hizmet, sermaye vd)	157,565,115.00 TL (YTL)

ii- Krediler	432,724,659.26 TL (YTL)
- Kamu maliyesinin desteklenmesi.....	377,567,284.16 TL (YTL)
- Mali sektörün desteklenmesi	8,378,409.09 TL (YTL)
- Reel sektörün desteklenmesi	46,778,966.01 TL (YTL)
b- Diğer dış yardımlar (III. ülkeler)	244,894.65 TL (YTL)

olmak üzere toplam **726,534,668.91 TL (YTL)** olarak yazılıdır.

Yaptığımız çalışmalar neticesinde 2008 mali yılı alınan bağış, yardım ve krediler toplamı **726,534,668.91 TL (YTL)** olarak tespit edilmiş olup herhangi bir uyumsuzluk bulunmamaktadır.

4. DENGİ (GELİR GİDER FARKI) VE BORÇLANMA

2008 mali yılı kesin hesap yasa tasarısının “Gelir Gider Dengesi” yan başlıklı 4. maddesinde (2. maddede sayılan giderler ile 3. maddede sayılan gelirler arasında) toplam **41,662,161.78 TL (YTL)** tutarında açık (gider fazlası) olduğu ve bu açığın borçlanmak suretiyle kapatıldığı yazılıdır.

Tasarının 2. maddesinde gider toplamı **2,403,187,655.89 TL (YTL)**, 3. maddesinde gelir toplamı **2,361,525,494.11 TL (YTL)** olarak yer almakta ve toplam **41,662,161.78 TL (YTL)** tutarında gider fazlasının borçlanmak suretiyle sağlanan kaynaklardan finanse edildiği belirtilmektedir.

18/1978 sayılı Sayıştay Yasası'nın 33. maddesi gereğince örnekleme olarak yaptığımız denetim neticesinde ve raporun 2.E kısmında da yer aldığı üzere gider toplamının 2,364,729,328.37 TL (YTL) olarak dikkate alınması gerekmektedir.

Bu bağlamda, kesin hesap yasa tasarısının 2. maddesinde gider toplamı **2,364,729,328.37 TL (YTL)**, 3. maddesinde gelir toplamı **2,361,525,494.11 TL (YTL)** olarak ve bu durumda toplam **3,203,834.26 TL (YTL) gider fazlası** olduğu ve bu açığın borçlanmak suretiyle kapatıldığı şeklinde düzeltilmesi gerekmektedir.

Tasarıda belirtilen borçlanma suretiyle sağlanan kaynaklar ifadesi doğru olmakla birlikte hem 16/1999 sayılı Yasa'nın 12. maddesinde belirlenen kural hem de genel muhasebe ilkeleri açısından avans olarak verilen bu miktarların giderlere yansıtılması doğru değildir.

5. ÖDENEK ÜSTÜ HARCAMA

2008 Mali Yılı Kesin Hesap Yasa Tasarısı'nın "Ödenek Üstü Harcama" yan başlıklı 5. maddesinde, 2008 mali yılı bütçesinde yer alan **2,355,895,252.00 TL (YTL)** tutarındaki ödeneğin **387,425,672.96 TL (YTL)** tutarındaki tadilatla **2,743,320,924.96 TL (YTL)** tutarına ulaştığı yazılıdır.

18/1978 sayılı Sayıştay Yasası'nın 33. maddesi gereğince, örnekleme olarak yaptığımız denetim neticesinde tarafımızca da aynı bulgulara ulaşılmıştır.

2008 mali yılında ödenekler toplamı yönüyle tespit edilmiş bir uyumsuzluk bulunmamakla birlikte Kesin Hesap Yasa Tasarısı'nda kullanılan "ödenek üstü harcama" ifadesi yanlış anlamalara sebebiyet verdiğiinden bu ifadenin "ek ödenek harcaması" veya "tadil ödenek harcaması" olarak düzeltilmesi önerilmektedir.

6. BİLANÇO DEĞERLENDİRMESİ

KKTC'nin 31.12.2008 tarihli bilanço değerlerine bakıldığında **aktif ve pasif toplamının 755,623,958.92 YTL** olduğu görülmektedir. Aktif ve pasifte yer alan hesapların oluşumu ile ilgili detaylı dökümler aşağıda yer almaktadır.

K.K.T.C. - 31.12.2008 TARİHLİ BİLANÇO

AKTİF

I- DÖNEN VARLIKLAR

10-HAZIR DEĞERLER

102- Banka Hesabı	-29,312,496.14
103- Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı	-23,726,811.70
105- Döviz Hesabı	46,916,211.35
107- Elçilik ve Konsolosluk Nez.Paralar Hesabı	4,838,034.32

12-BÜTCE ALACAKLARI

120-Gelirlerden Alacaklar Hesabı	1,003,903.59
126-Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı	28,548.62

16-AVANSLAR

160-İş Avansları	504,845.92
161-Personel Avansları Hesabı	495,861.15
162-Bütçe Dışı Avanslar Hesabı	103,458,078.04
164-Akreditifler Hesabı	1,090,460.48

II-DURAN VARLIKLAR

23-KURUM ALACAKLARI

232-Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı	152,454,079.39
---	----------------

25-MADDİ DURAN VARLIKLAR

250-Arazi ve Arsalar Hesabı	9,584,554.34
251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı	308,469,059.70
252-Binalar Hesabı	66,163,320.21
253-Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı	34,142,768.87
254-Taşıtlar Hesabı	10,252,178.19
255-Demirbaşlar Hesabı	12,402,509.69
258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı	50,647,989.40
259-Yatırım Avansları Hesabı	6,210,863.50

AKTİF TOPLAM

755,623,958.92

PASİF**I-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR****32-FAALİYET BORÇLARI**

320-Bütçe Emanetleri Hesabı

486,021.34

486,021.34

33-EMANET YABANCI KAYNAKLAR

330-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı

46,227,392.45

333-Emanetler Hesabı

58,047,198.99

104,274,591.44

II-UZUN VADELİ MAHALLİ KAYNAKLAR**40-UZUN VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR**

409-İç Mali Borçlar Hesabı

74,498,147.20

74,498,147.20

III-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR**41-UZUN VADELİ DIŞ MALİ BORÇLAR**

410-Dış Mali Borçlar Hesabı

1,126,551,513.02

1,126,551,513.02

IV-ÖZ KAYNAKLAR**50-NET DEĞER**

500-Net Değer Hesabı

-60,578,846.44

-60,578,846.44

57-GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI

570-Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hs.

2,461,790,673.90

2,461,790,673.90

58-GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI

580-Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hs.

-2,688,795,252.85

-2,688,795,252.85

59-DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI

590-Dönem Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı

1,449,145,089.79

591-Dönem Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabı

-1,711,747,978.48

-262,602,888.69

PASİF TOPLAM**(YTL)**

104,760,612.78

74,498,147.20

1,126,551,513.02

-550,186,314.08

755,623,958.92

AKTİF

6.1 Dönen Varlıklar (Hesap Kodu I)

KKTC'nin 31.12.2008 tarihli bilânço değerlerine bakıldığında dönen varlıklar toplamının **105,296,635.63 YTL** olduğu görülmektedir. Konu ile ilgili detay aşağıda yer almaktadır.

6.1.1 Hazır Değerler (Hesap Kodu 10)

KKTC'nin 31.12.2008 tarihli bilânçosunda **hazır değerlerin toplamı -1,285,062.17 YTL** olup detayları aşağıda sunulmaktadır.

102 - BANKA HESABI (YTL)	-29,312,496.14
KKTC Merkez Bankası	-49,864,867.16
Cari Harcamalar Hesabı	-50,708,221.69
Reel Sektör Kalkınma Bankası YTL Hesabı	288,787.26
Küçük Ölçekli Tarım İşletmeleri	554,567.27
K.T.Kooperatif Merkez Bankası Ltd.	1.18
Emekli Sandığı Fonu (Vadesiz)	1.18
Emekli Sandığı Fonu (Vadeli)	0.00
Kıbrıs Vakıflar Bankası Ltd.	6,325,126.47
Emekli Sandığı Fonu (Vadesiz)	3,376.65
Faiz Farkı Fonu YTL Hesabı (Vadesiz)	663,974.88
Emekli Sandığı Fonu (Vadeli)	0.00
Faiz Farkı Fonu YTL Hesabı (Vadeli)	3,479,934.08
Faiz Farkı Fonu YTL Hesabı (Vadeli)	1,739,967.03
Emekli Sandığı Fonu (Vadeli)	437,873.83
T.C. Ziraat Bankası	13,746,345.76
Arpa-Buğday Destekleme Hesabı	13,696,845.76
Cari Harcamalar Hesabı	49,500.00
Türk Bankası Ltd.	480,897.61
İzmir Konsolosluğu Fuar Fonu Hesabı	480,897.61

103 - VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ HESABI

Bu hesap Hazine ve Muhasebe Dairesi'nce verilmiş ancak 2008 yılı sonu ile bozdurulmamış çeklerin toplamını içermekte olup **-23,726,811.70 YTL** tutarındadır.

105 - DÖVİZ HESABI – (YTL)**46,916,211.35****KKTC Merkez Bankası****26,989,686.80**

Cari Harcamalar Euro Hesabı

911,479.14

Cari Harcamalar Dolar Hesabı

8,324,567.86

Cari Harcamalar Sterlin Hesabı

431,504.28

Reel Sektör Kalkınma Bankası Sterlin Hesabı

2,781,835.49

Reel Sektör Kalkınma Bankası Dolar Hesabı

10,734,609.48

Reel Sektör Kıbrıs Vakıflar Bankası Dolar Hesabı

3,244,544.71

Suudi Arabistan Yardımı Dolar Hesabı

3,332.76

Döviz Tevdiat Özel Fon Dolar Hesabı

557,813.08

Kıbrıs Vakıflar Bankası Ltd.**19,924,190.29**

Faiz Farkı Fonu Euro (Vadesiz)

3,198.25

Faiz Farkı Fonu Dolar (Vadesiz)

10,453.28

Faiz Farkı Fonu Sterlin (Vadesiz)

40,829.03

Faiz Farkı Fonu K.L (Vadesiz)

0.00

Emekli Sandığı Fonu Dolar (Vadeli)

0.00

Emekli Sandığı Fonu Sterlin (Vadeli)

3,048,140.49

Emekli Sandığı Fonu Euro (Vadeli)

3,030,968.72

Emekli Sandığı Fonu Sterlin (Vadeli)

4,263,656.70

Emekli Sandığı Fonu Euro (Vadeli)

2,383,210.28

Emekli Sandığı Fonu Sterlin (Vadeli)

784,825.40

Emekli Sandığı Fonu Euro (Vadeli)

2,313,638.79

Faiz Farkı Fonu Euro (Vadesiz)

3,968.50

Emekli Sandığı Fonu Sterlin (Vadeli)

4,041,300.85

TC Ziraat Bankası A.Ş.**2,334.26**

T.C. Ziraat Bankası Cari Harcamalar

2,334.26

107 - ELÇİLİK KONSOLOSLUK VE TEMSİLCİLİKLER NEZ. PARALAR HESABI**4,838,034.32****İMPREST BAKİYELERİ****3,289,375.02**Büyükelçilikler1,168,396.21

Ankara Büyükelçiliği İmprest Hesabı

26,968.01

Ankara Büyükelçiliği Sağlık Hesabı

1,141,428.20

<u>Başkonsolosluklar, Konsolosluklar ve Temsilcilikler</u>	<u>2,120,978.81</u>
İstanbul Başkonsolosluğu İmprest Hesabı	102,957.88
İstanbul Başkonsolosluğu Sağlık Hesabı	4,320.07
Mersin Konsolosluğu İmprest Hesabı	23,308.86
İzmir Konsolosluğu İmprest Hesabı	39,187.76
İzmir Konsolosluğu Sağlık Hesabı	30,000.00
Londra Temsilciliği İmprest Hesabı	155,451.06
Londra Temsilciliği Sağlık Hesabı	0.00
Newyork Temsilciliği İmprest Hesabı	328,689.39
Washington Temsilciliği İmprest Hesabı	102,886.89
İslamabad Temsilciliği İmprest Hesabı	40,858.85
Brüksel Temsilciliği İmprest Hesabı	365,178.51
Bakü Temsilciliği İmprest Hesabı	34,317.56
Cenevre Temsilciliği İmprest Hesabı	172,438.18
Abu-Dhabi Temsilciliği İmprest Hesabı	221,053.20
Doha Temsilciliği	68,920.32
Tel-aviv Temsilciliği	121,721.20
Roma Temsilciliği	309,689.08

**ELÇİLİK KONSOLOSLUK VE TEMSİLCİLİKLER
NEZDİNDEKİ KONSOLİDE FON HESAPLARI**

478,590.12

<u>Türkiye İş Bankası Aş (Ankara)</u>	<u>199,281.86</u>
KKTC Ankara Konsolide Fon Hesabı (vadesiz)	199,281.86
<u>Türk Bankası Ltd (Londra)</u>	<u>148,930.41</u>
KKTC Londra Konsolide Fon Hesabı (7 gün ihbarlı)	148,930.41
<u>Grindlays Bank P.I.C (İslamabad)</u>	<u>12,356.29</u>
KKTC Konsolide Fon Hesabı	12,356.29
<u>Banque Bruxelles Lambert (Brüksel)</u>	<u>118,021.56</u>
KKTC Konsolide Fon Hesabı	118,021.56

TURİZM OFİSLERİ

1,070,069.18

KKTC Londra Turizm Ofisi	626,137.48
KKTC Almanya Turizm Ofisi	99,740.27
KKTC Bişkek Turizm Ofisi	1,754.13
KKTC İstanbul Turizm Ofisi	146,899.08
KKTC Antalya Turizm Ofisi	32,885.63
KKTC İzmir Turizm Ofisi	162,652.59

2008 mali yılı sonu itibariyle imprest bakiyeleri ve mahsup edilemeyen evrakların toplam miktarı **3,289,375.02 YTL**'dir. Bu miktarın detayı aşağıda verilmiş olan tabloda yer almaktadır.

<u>Açıklama</u>	<u>Tutar (YTL)</u>
1995-1999 Dönemi.....	16,487.42
2000 Bakiyesi.....	5,898.33
2001 Bakiyesi.....	586,271.31
2002 Bakiyesi.....	24,611.39
2003 Bakiyesi.....	30,540.24
2004 Bakiyesi.....	218,497.89
2005 Bakiyesi.....	73,144.45
2006 Bakiyesi.....	26,965.50
2007 Bakiyesi.....	11,932.59
2008 Bakiyesi.....	775,907.42
2008 Banka Bakiyesi....	<u>1,519,118.48</u>
Toplam.....	<u>3,289,375.02</u>

Tablo incelendiğinde, tümü dış temsilciliklere ait olan, 1995 yılından beri kapanmamış imprest bakiyeleri olduğu görülmektedir. 2008 yılı öncesinden gelip kapanmamış imprest bakiyesi toplamı 994,349.12 YTL olup toplam imprest bakiyesinin yaklaşık % 30'unu oluşturmaktadır.

16/1999 sayılı Bütçenin Hazırlanması ve Uygulanmasına İlişkin Kurallar Yasası'nın "İmprestler" yan başlıklı 13. maddesinde imprestlerle ilgili hükümler yer almakta olup aşağıda verildiği gibidir;

- 13 1. Bazı ödemelerin mahallinde yapılmasına olanak sağlanması amacıyla İta Amirine veya önereceği sürekli statüdeki kamu görevlisine, Bakanlığın onaylayacağı miktarda imprest verilir.
2. İmprestler, şahsen sorumlu kılınacak sürekli statüdeki kamu görevlisinin ismine, Dış Temsilcilikler, Kaymakamlıklar ve Kaza İdare Amirliklerinde ise makam adına verilir.
3. Bütün imprestlerin, Mali Yıl sonuna kadar kapatılması koşuldur.

Dışişleri ve Savunma Bakanlığı'nın 24 Nisan 2001 tarih ve 1/2001 sayılı genelgesinin sağlık harcamalarını konu eden 1'nci maddesinde; " Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden tayinli personelin bağlı bulunduğu sağlık sigortasının karşılamadığı ve KKTC bütçesinden karşılanması talep edilen ilaç ve diğer tedavi giderleri Sağlık Bakanlığı'nın onayına sunulacak, uygun

görülerek onaylananlar ödenecek, uygun görülmeyenler ise harcamayı yapanın kendisince karşılanacaktır. Bu nedenle tüm sağlık harcamaları tek bir harcama belgesi (F124) altında düzenlenecek ve Bakanlığımıza gönderilecektir.

Bu harcama belgelerinde sağlıkla ilgili olanlar dışında herhangi bir konuda harcama yer almayacaktır.

Mahallen tayinli personelin sağlık harcamalarının bağlı buldukları mahalli sosyal güvenlik sistemi çerçevesinde karşılanması gerekmektedir. Bunların mahalli mevzuat uyarınca karşılanmayan sağlık harcamaları kendileri tarafından karşılanacak ve KKTC Bütçesinden karşılanmak üzere harcama belgesi düzenlenmeyecektir.” denmektedir.

Yukarıda verilmiş genelgede yer alan kurallara uygun olarak yurtdışı uygulama birimlerinde düzenlenen sağlık harcama belgelerinin suretleri onay için Sağlık Bakanlığı'na gönderilmeye başlanmış ancak 31.12.2008 tarihi itibarıyla bu harcamalara ait evrakların Sağlık Bakanlığı'nca onaylanmadığı nedenine dayanılarak imprest hesaplarına mahsubu yapılmamıştır.

Mahsup işlemlerinin yapılmaması nedeniyle, toplam 3,289,375.02 YTL'na ulaşan imprest bakiyesinin varlığı 16/1999 sayılı Bütçenin Hazırlanması Ve Uygulanmasına İlişkin Kurallar Yasası'nın 13(3) maddesine aykırıdır.

6.1.2 Bütçe Alacakları (Hesap Kodu 12)

KKTC'nin 31.12.2008 tarihli bilançosunda **bütçe alacakları toplamı** **1,032,452.21 YTL** olup detayı aşağıda yer almaktadır.

120 - GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI (YTL)	1,003,903.59
Beyana Dayanan Gelir Vergisi	665,092.99
Motorlu Taşıtlar Vergisi	32,178.01
Ticari Taşıtlar Kullanım Vergisi (A,B,T,Z izinleri)	1,750.00
İthalattan Alınan Gümrük Vergisi	265,999.79
Avlanma Ruhsatı	477.00
Pasaport Harçları	3,800.00
Liman Hizmetlerinin Geliştirilmesi	6,875.50
Devlet Üretim Çiftlikleri Döner Sermaye	8,547.00
Telefon-Telgraf ve Teleks Ücretleri	13,005.80

Aşı ve Veteriner Ücretleri	564.00
Tıbbi Tedavi ve İlaç Ücretleri	2,675.00
Organize Sanayi Bölgeleri Fonu	2,938.50

126 - VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI (YTL)	28,548.62
Londra Temsilciliği Kira Depozitosu	3,577.71
İslamabad Temsilciliği Kira Depozitosu	33.64
Brüksel Temsilciliği Kira Depozitosu Hesabı	21,465.97
Abu-Dhabi Temsilciliği Çalışma İzni Depozito Hesabı	3,471.30

6.1.3 Avanslar (Hesap Kodu 16)

KKTC'nin 31.12.2008 tarihli bilânçosunda **avans bakiyesi toplamı 105,549,245.59 YTL** tutarında olup detayı aşağıda sunulmuştur.

Konu ile ilgili olarak 16/1999 sayılı Bütçenin Hazırlanması ve Uygulanmasına İlişkin Kurallar Yasası'nın "Avanslar" yan başlıklı 12.maddesi;

12. (1) **Bütçede ödeneği olan amaçlar için** tahakkuk ve kesin ödeme emri işlemlerinin tamamlanması beklenilmeden **peşin ödeme gerektiren ivedi durumlarda**, İta Amirinin göstereceği gerekçeler üzerine, ilgili İta Amirine veya önereceği kişi, kurum ve kuruluşlara **Bakanlığın onayı ile avans verilebilir.**
- (2) (A) Hizmetlerin aksatılmadan yürütülebilmesi amacıyla, ilgili İta Amirinin önerisi ile **Bütçede ödeneği olmasına rağmen ödenek yetersizliği durumlarında**, **Bakanlığın onayı** ve uygun göreceği koşullara bağlı kalmak üzere avans verilebilir.
- (B) **Bütçede ödeneği öngörülmeyen acil ve zorunluluk arz eden** hizmetlerin aksatılmadan yürütülebilmesi amacıyla ilgili İta Amirinin önerisi ve **Bakanlar Kurulunun onayı ile** ve Bakanlığın uygun göreceği koşullara bağlı kalmak üzere avans verilebilir.
- (3) (A) Yukarıdaki (1)'inci fıkraya göre verilecek avansların, **veriliş amacının gerçekleşmesini takip eden yedi gün içinde** ilgili Bütçe Ödeneğine mahsup edilerek kapatılması koşuldur.
- (B) Yukarıdaki (2)'inci fıkraya göre verilecek avansların mahsup ve kapatılma işlemleri Bakanlığın önereceği koşullara bağlıdır."

şeklindedir.

160 - İŞ AVANSLARI HESABI (YTL)	504,845.92
Temel Sağlık Hizmetleri Dairesi - Tıbbi Malzeme ve İlaç Alımları	16.21
Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı - Yiyecek Alımları (Bedelen İaşe Dahil)	4,829.71
İçişleri Bakanlığı - Belediyelerin Altyapı Yatırımlarına Katkı	500,000.00

Yukarıdaki tabloda 500,000.00 YTL tutarındaki avans miktarı İçişleri Bakanlığı'nın Girne Belediyesi'ne - Mersin Caddesi – II. Etap kapsamında asfaltlama işi için verilen avans olup tümü 2009 yılında kapatılmıştır.

161 - PERSONEL AVANSLARI HESABI (YTL)	495,861.15
Memur ve İşçilerin 2006 Mali Yılı Vergi Hesaplamalarından	81,525.95
Şahıs Avansları (Yurtdışı Görev Yollukları Ve Yurtdışı Staj,	34,699.15
Emekli İkramiyeleri-Sanayi Kuruluşlarına Yapılan Teşvikler-	276,825.30
Büro Mefruşat Alımları - Bilgisayar Alımları	102,810.75

16/1999 sayılı Bütçenin Hazırlanması ve Uygulanmasına İlişkin Kurallar Yasası'nın 12(1) maddesine atfen verilen avansların, yine aynı yasanın 12(3)(A) maddesi uyarınca "**veriliş amacının gerçekleşmesini takip eden yedi gün içinde** ilgili Bütçe Ödeneğine mahsup edilerek kapatılması" koşul olmasına rağmen, 2008 mali yılı sonu itibariyle kapatılmamış toplam 34,699.15 YTL Yurtdışı Personel Avansı olduğu görülmektedir.

16/1999 sayılı Bütçenin Hazırlanması ve Uygulanmasına İlişkin Kurallar Yasası'nın "Usulsüzlüklerde Yapılacak İşlem" yan başlıklı 34. maddesinde "Kontrol, iç ve dış denetim sırasında, usulsüz ödeme, ödenek aşması, **avansların zamanında kapatılmaması**, ihtiyaç dışında fuzuli harcamalar gibi bu Yasaya, Genel Muhasebe Yasası ve Tüzüklere aykırı bir duruma rastlandığı takdirde, bu hatalı işlemler hakkında gerekli soruşturma açılır. Soruşturma sonucu saptanacak suçlar için yasal işlem yapılır ve usulsüz, fuzuli ödemeler ile ödenek aşmaları sorumlularından tahsil edilir." şeklinde belirtilmektedir. Yetkililerin anılan yasa maddesinde belirtildiği şekilde kapatılmayan avansların kapatılması yönünde girişimlerde bulunması gerekmektedir.

162 - BÜTÇE DIŞI AVANSLAR HESABI (YTL)	103,458,078.04
BELEDİYELER	13,780,598.44
Lefkoşa Belediyesi	6,264,800.49
Gazimağusa Belediyesi	433,333.31
Güzelyurt Belediyesi	1,638,403.08
Lefke Belediyesi	1,195,865.64
Gönyeli Belediyesi	202,546.93
Lapta Belediyesi	79,352.59

Yeni İskele Belediyesi	41,351.76
Akdoğan Belediyesi	316,159.57
Değirmenlik Belediyesi	77,688.00
Alayköy Belediyesi	115,325.76
Dikmen Belediyesi	241,326.94
Vadili Belediyesi	207,268.20
Yeni Erenköy Belediyesi	360,958.09
Yeni Boğaziçi Belediyesi	435,371.84
Geçitkale Belediyesi	143,413.44
Çatalköy Belediyesi	286,281.02
Paşaköy Belediyesi	154,511.88
Mehmetçik Belediyesi	151,241.03
Beyarmudu Belediyesi	427,720.56
Tatlısu Belediyesi	71,396.16
Serdarlı Belediyesi	199,159.73
İnönü Belediyesi	139,676.24
Dipkarpaz Belediyesi	147,266.04
Esentepe Belediyesi	0.00
Büyükkonuk Belediyesi	362,355.20
Akıncılar Belediyesi	87,824.94

**DİĞER BÜTÇE DIŞI AVANSLAR
(KURUM - KURULUŞ VE DİĞERLERİ)**

89,661,879.63

Karpaz Tütün Şirketi	1,320,000.00
Lefkoşa Bölgesi Sos.Konut Kanal.	33,359.77
Açık Öğretim Fakültesi	76.62
D.E.M.D.Ayniyat Levazım Hesabı	427,156.84
Kıbrıs Türk Elektrik Kurumu	913,148.06
T.O.B. Hastalıklı Hayvan.Tazmin Hs.	80,816.61
T.O.B. Keçilerin Satın Alınması	319,261.66
Cypfruvex Limon Öde.(Nakit Kolay.)	3,226,294.79
Cypfruvex (Narinciye Ödemeleri)	4,650,027.09
Kıbrıs Meyve Sebze (Cypfruvex Ltd.)	1,351,794.00
T.O.B. Newcastle Hastalığı	42,015.96
Ada Havacılık Ve Taşımacılık A.Ş.	77,035,242.68
Posta Dairesi Kayıp Taahhütlü Posta	7,289.84
Atilla Atakanlı	8,823.08
Ulusal Birlik Partisi	95,453.70
Kıdem Tazminatı (35/3)	151,118.93

BENZİN KUPONLARI HESABI

7,600.00

K.T.Petrolleri Kupon Hesabı	7,600.00
-----------------------------	----------

FONLAR	8,000.00
Emekli Sandığı Fonu İkrariyeleri	8,000.00
YURTDIŞI GÖREV YOLLUĞU KAPATMALARI	-0.03
Memur Maaşları	-0.03

Belediyelerin Devlet Bütçesinden alacakları pay, 2008 mali yılı Bütçe Yasası'nda belirtilmiş olup, değiştirilmiş şekliyle 51/1995 sayılı Belediyeler Yasası'nın 108(1) maddesinde de "Belediyelere, Devlet Bütçesinde öngörülen yerel gelirlerin % 6'sı (yüzde altısı) oranında pay ayrılır." şeklinde düzenlenmiştir.

Yasa gereği verilen bu katkıya ilaveten Belediyelere Bütçe dışı avanslar adı altında ödemeler yapıldığı, bunların yılsonu bakiyesinin ise 162 no'lu hesapta toplam 13,780,598.44 YTL olduğu görülmektedir. Bu uygulama, 16/1999 sayılı Bütçenin Hazırlanması ve Uygulanmasına İlişkin Kurallar Yasası'nın 12. maddesine aykırı bir durum teşkil etmektedir.

105,549,245.59 YTL tutarındaki avans bakiyesinin yaklaşık olarak % 98'ini 103,458,078.04 YTL tutarındaki Bütçe Dışı Avanslar oluşturmaktadır.

Bu bağlamda, avansların mahsup ve kapatılması için yasada belirlenen kurallar çerçevesinde gerekli tedbirlerin ivedi olarak alınması önem arz etmektedir.

164 - AKREDİTİFLER HESABI (YTL)	1,090,460.48
Telekomünikasyon Dairesi	490.43
Telekomünikasyon Dairesi	652,224.56
Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı	10,697.79
Sağlık Bakanlığı	110,830.23
Yataklı Tedavi Kurumları Dairesi	14,879.00
Orman Dairesi	22,974.88
Meteoroloji Dairesi	278,363.59

6.2 Duran Varlıklar (Hesap Kodu II)

KKTC'nin 31.12.2008 tarihli bilânço değerlerine bakıldığında **duran varlıklar toplamının 650,327,323.29 YTL** olduğu görülmektedir. Konu ile ilgili olarak detaylı dökümler aşağıda yer almaktadır.

6.2.1 Kurum Alacakları (Hesap Kodu 23)

Bilançoda **kurum alacakları toplam 152,454,079.39 YTL** olup 2003-2008 yıllarında Hazine tarafından kullanılan kredilerle ilgili alacakları ifade etmektedir.

232 KURUMCA VERİLEN BORÇLARDAN ALACAKLAR HS (YTL) 152,454,079.39

A-REEL SEKTÖR TC-KKTC KREDİLERİ

KKTC Kalkınma Bankası Kanalı İle Kullanılan Krediler 71,705,943.48

Harper Özbirim LTD. 972,198.55

Pia Bella İşletmeleri Şti. 500,392.95

Kıbrıs Bilim Vakfı (Lefke Avrupa Üniversitesi) 2,500,000.00

Deniz Konağı Turizm Ltd. 666,181.13

Ayhan Faiz Kaymak 708,523.20

Günbey Ltd 39,725.56

Hanife Vardan 39,165.28

Çağın Kollektif Şti 1,229,566.20

Mah Engineering & Co. 68,674.91

Onper Ltd. 9,769.08

Ty Whon-Und Gewebebau-Handles Und Speditions Gmbh 1,001,550.53

Ulçayhan 701,183.43

Priana Trading Construction Ltd. 532,560.00

Langson (EU) Enterprises Ltd. 1,676,087.34

Alper Han (Vedat Yiğit) 245,977.99

Ömürel İnşaat Turizm Ltd. 638,373.11

Voyager Kıbrıs Ltd. 2,859,449.60

Öğrenci Yurtlarına Kredi 4,702,814.22

Yarım Kalmış Otellerin Tamamlanması 25,495,385.19

Gazinosu Olmayan Küçük Otellerin Geliştirilmesine Yönelik 3,592,713.11

Yakın Doğun Üniversitesi 7,966,619.36

Oscar Ltd. 503,556.26

Munfis Şti. Ltd. 81,886.40

Yeldener Ltd. 442,992.00

Shipyarđ Famagusta Ltd. 1,297,951.11

Mavi Kaplıca Turizm 390,717.00

Erkman International Ltd. 53,048.59

Girne Amerikan Üniversitesi	3,201,051.19
Turistik Belgeli Otellerin Su İhtiyaçlarının Bir Bölümünü Deniz Suyundan Karşılanması	1,487,455.03
Karpaz Bölgesinde Pansiyonculuğun Geliştirilmesi	2,736,349.00
Küçük ve Mikro İşletmeler Yatırım	2,464,476.54
Ercan Havaalanı Toplu Taşıma Yapılması Kredisi	1,528,875.60
Seracılığın Desteklenmesi Kredileri	535,764.66
Sanayi Yatırım Kredisi	834,909.36
Kıbrıs Vakıflar Bankası Ltd. Kanalı İle Kullandırılan Krediler	9,114,303.23
Girne Amerikan Üniversitesi	1,850,000.54
Restoranların Kalite Artırımına Yönelik	1,556,738.49
Öğrencilere Kiralanacak Konutlara Yönelik	1,458,564.20
Turizm Uygulamalı Hotel Kapsamında Kullandırılan Kredi	3,554,000.00
Lefkoşa Arasta Esnafı Renevasyon (Yenileme) Kredileri	695,000.00
Kıbrıs İktisat Bankası Ltd Kanalı İle Kullandırılan Krediler	1,469,600.00
Öğrenci Yurtlarına Kredi	1,469,600.00
K.T.Kooperatif Merkez Bankası Ltd Kanalı İle Kullandırılan	2,437,975.66
Alet – Ekipman Donanım Kredisi	217,797.93
Hayvan Barınağı Yapım Kredisi	2,019,969.08
Balıkçılık Tekne Alım Kredisi	116,840.00
Balıkçılık Destek Kredisi	44,862.87
Hayvancılık Amaçlı Su Kuyularına	31,183.28
Tarımsal Amaçlı Su Kuyularına	7,322.50
B-FAİZ FARKI FONU KREDİLERİ	
Kıbrıs Vakıflar Bankası Ltd. Kanalı İle Kullandırılan Krediler	6,574,006.81
Faiz Farkı Fonu Küçük Esnaf ve Zanaatkar Kredileri	1,656,994.78
Faiz Farkı Fonu Soğuk Zincir Projesi	3,211,257.63
Faiz Farkı Fonu Narenciye Kontraktör	14,921.07
Faiz Farkı Fonu Kıbrıs Vakıflar Bankası Lokmacı Barikatı ve	100,000.00
Faiz Farkı Fonu Süt İmalatçısı ve İhracatçısı Kredileri	1,590,833.33
C- MALİ SEKTÖRE DESTEK KREDİLERİ	15,534,273.82
Peyak Koop Bankası Ltd	360,175.00
Yasa Bank	84,700.00
Kıbrıs Kredi Bankası	4,081,048.39
Kıbrıs Ticaret Bankası	7,947,000.00
Kıbrıs Endüstri Bankası	2,542,949.52
Asya Bank	124,295.00
Hür Bank	8,848.27
Yurt Bank	17,544.69
Tasarruf Mevduat Sigorta Fonu	367,712.95

TC-KKTC KREDİLERİ

D- DİĞER KURUM ALACAKLARI	45,617,976.39
Elektrik Kurumu	15,580,913.25
Elektrik Kurumu	1,576,197.02
Lefke Avrupa Üniversitesi	1,431,333.19
Doğu Akdeniz Üniversitesi	5,126,000.30
Doğu Akdeniz Üniversitesi-Tıp	1,421,858.00
Toprak Ürünleri Kurumu (Üreticiye Devlet Tarafından)	795,277.49
Toprak Ürünleri Kurumu	3,124,499.26
Cypfruvex İşletmeleri Özelleştirme	2,536,897.88
Cypfruvex İşletmeleri	4,333,000.00
Devlet Üretme Çiftliği	9,692,000.00

6.2.2 Maddi Duran Varlıklar (Hesap Kodu 25)

KKTC'nin 31.12.2008 tarihli bilanço değerlerine bakıldığında, **maddi duran varlıklar toplamının 497,873,243.90 YTL** olduğu görülmektedir. Devlete ait fiziki varlıkları gösteren bu kalemin açılımı aşağıdaki şekildedir;

250 - ARAZİ VE ARSALAR HESABI (YTL)	9,584,554.34
251 - YERALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ HESABI (YTL)	308,469,059.70
252- BİNALAR HESABI (YTL)	66,163,320.21
253 - TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI (YTL)	34,142,768.87
254 - TAŞITLAR HESABI (YTL)	10,252,178.19
255 - DEMİRBAŞLAR HESABI (YTL)	12,402,509.69
258 - YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI (YTL)	50,647,989.40
259- YATIRIM AVANSLARI HESABI	6,210,863.50
Müteahhitlere Verilen Avanslar (TC)	4,883,007.70
Mahalli Bütçeden	37,200.00
Cari Bütçeden	20,000.00
Dış Proje Kredileri ve Yardımlarından	0.00
T.C. Kredilerinden	1,264,655.80
Karpaz Bölgesi Turizm ve Pansiyonculuğun Geliştirilmesi	513,651.00
Ercan Havaalanı Toplu Taşıma	290,354.40
Diğerleri	460,650.40
Fon Bütçesinden	6,000.00

Maddi Duran Varlıklar hesabı genel bütçeye dahil dairelerin faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve tahmini yararlanma süresi bir yıldan fazla olan fiziki varlıklar ve bunlarla ilgili birikmiş amortismanların izlenmesi için

kullanılmaktadır. Konu hesaba bakıldığında ise amortismanların bu hesap içinde yer almadığı görülmektedir.

Ayrıca 2008 mali yılı için oluşturulan açılış bilânçosuna bakıldığında özellikle arazi ve arsalar hesabı için öngörülen değerlerin çok düşük olduğu ilk bakışta fark edilebilmektedir. Konu bilançoda, devlete ait tüm mal varlıklarının değil sadece 2006, 2007 ve 2008 yılı içerisinde edinilen mal varlıklarının yer alıyor olması, bahse konu hesabın gerçekçi olmadığını ortaya koymaktadır.

PASİF

6.3 Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar (Hesap Kodu I)

KKTC'nin 31.12.2008 tarihli bilânço değerlerine bakıldığında **kısa vadeli yabancı kaynaklar toplamının 104,760,612.78 YTL** olduğu görülmektedir. Konu ile ilgili olarak detaylı dökümler aşağıda yer almaktadır.

6.3.1 Faaliyet Borçları (Hesap Kodu 32)

31.12.2008 tarihli bilânço değerlerine bakıldığında **faaliyet borçları toplamı 486,021.34 YTL** olup detayları aşağıda sunulmaktadır.

320 - BÜTÇE EMANETLERİ HESABI (YTL)	486,021.34
2006 Yılına Ait Bozdurulmayan Çekler	133,425.64
2005 Yılına Ait Bozdurulmayan Çekler	84,015.93
2004 Yıllarına Ait Bozdurulmayan Çekler	268,579.77

6.3.2 Emanet Yabancı Kaynaklar (Hesap Kodu 33)

31.12.2008 tarihli bilânçoda **emanet yabancı kaynaklar toplamı 104,274,591.44 YTL** olup detayları aşağıda sunulmaktadır.

330 - ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	46,227,392.45
İhale Teminatları	232,057.17
Adli Teminatlar	6,923,835.21
Vergi Teminatları	38,415,259.17
Gümrük Teminatları	623,855.90

Diğer Depozito ve Teminatlar Hesabı	32,385.00
333 - EMANETLER HESABI (YTL)	58,047,198.99

6.4 Uzun Vadeli Mahalli Kaynaklar (Hesap Kodu II)

KKTC'nin 31.12.2008 tarihli bilânço değerlerine bakıldığında uzun vadeli mahalli kaynaklar toplamının **74,498,147.20 YTL** olduğu görülmektedir. Konu ile ilgili olarak detaylı dökümler aşağıda yer almaktadır.

6.4.1 Uzun Vadeli İç Mali Borçlar (Hesap Kodu 40)

31.12.2008 tarihli bilânçoda **74,498,147.20 YTL** tutarındaki uzun vadeli mahalli kaynaklar toplamının tümünün **uzun vadeli iç mali borçlardan** oluştuğu görülmektedir. Konu ile ilgili olarak detaylı dökümler aşağıda yer almaktadır.

409 - İÇ MALİ BORÇLAR HESABI	74,498,147.20
K.K.T.C. Merkez Bankası (Kısa Vadeli Avans Borcu)	64,284,673.28
Kıbrıs Vakıflar Bankası Ltd.	10,213,473.92

Raporun "7. Diğer Hususlar" kısmında da yer aldığı üzere, Devlet Kefaletli Krediler arasında Devlet (Maliye Bakanlığı, Telekomünikasyon Dairesi v.s) tarafından kullanılan krediler bulunduğu ancak bu kredilerin bilançoda yer almadığı tespit edilmiştir. Devletin gerçek borç miktarının bilançoda yer alması gerekmektedir.

6.5 Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar (Hesap Kodu III)

KKTC'nin 31.12.2008 tarihli bilânço değerlerine bakıldığında **uzun vadeli yabancı kaynaklar toplamının 1,126,551,513.02 YTL** olduğu görülmektedir. Konu ile ilgili olarak detaylı dökümler aşağıda yer almaktadır.

6.5.1 Uzun Vadeli Dış Mali Borçlar (Hesap Kodu 41)

31.12.2008 tarihli bilânçoda **1,126,551,513.02 YTL** tutarındaki uzun vadeli yabancı kaynaklar toplamının tümünün **uzun vadeli dış mali borçlardan** oluştuğu görülmektedir. Şöyle ki;

410 - DIŞ MALİ BORÇLAR HESABI (YTL)	1,126,551,513.02
TC'den Alınan I. Dilim Kredi Hesabı	4,679,859.73
TC'den Alınan II. Dilim Kredi Hesabı	11,655,931.72
TC'den Alınan III. Dilim Kredi Hesabı	141,493.01
TC'den Alınan IV. Dilim Kredi Hesabı	513,995.45
TC'den Alınan V. Dilim Kredi Hesabı	19,873,697.87
TC'den Alınan VI. Dilim Kredi Hesabı	2,946,453.29
TC'den Alınan VII. Dilim Kredi Hesabı	19,408,829.10
TC'den Alınan VIII. Dilim Kredi Hesabı	10,197,517.65
TC'den Alınan X. Dilim Kredi Hesabı	11,579,565.77
TC'den Alınan XI. Dilim Kredi Hesabı	4,049,400.00
TC'den Alınan XIII. Dilim Kredi Hesabı	23,575,672.90
TC'den Alınan XIV. Dilim Kredi Hesabı	195,135,260.74
TC'den Alınan XV. Dilim Kredi Hesabı	191,644,477.42
TC'den Alınan XVI. Dilim Kredi Hesabı	213,149,142.08
TC'den Alınan XVII. Dilim Kredi Hesabı	250,867,439.47
TC'den Alınan XVIII. Dilim Kredi Hesabı	166,405,391.67
TC.Hazine Müsteşarlığı Borç Hesabı	500,000.00
TC.Başbakanlık Toplu Konut Borç Hesabı	214,366.66
TC. Ziraat Bankası Borç Hesabı	13,018.49

Dış Mali Borçlar hesabı içerisinde yer alan TC Hazine Müsteşarlığı borç hesabı, 07.06.1996 tarihinde imzalanmış protokolle alınan 500,000.00 YTL, TC Ziraat Bankası Borç Hesabı 1975-1983 yılları arasında TC Ziraat Bankası'ndan alınmış 13,018.49 YTL, TC Başbakanlık Toplu Konut Borç Hesabı ise 08.05.1992 tarihinde imzalanan protokol uyarınca alınmış toplam 214,366.66 YTL tutarındaki borcu ifade etmektedir.

6.6 Öz Kaynaklar (Hesap Kodu IV)

KKTC'nin 31.12.2008 tarihli bilânço değerlerine bakıldığında **öz kaynaklar toplamının -550,186,314.08 YTL** olduğu görülmektedir. Konu ile ilgili olarak detaylı dökümler aşağıda yer almaktadır.

6.6.1 Net Değer (Hesap Kodu 50)

31.12.2008 tarihli bilânço değerlerine bakıldığında **net değer toplamı -60,578,846.44 YTL** olarak verilmiş olup, 2008 Mali Yılı Bütçesi Kesin Hesap Raporu'nun içerisinde detayları aşağıdaki şekilde belirtilmektedir.

500 -	NET DEĞER HESABI (YTL)			
	Yıllar	Gider Fazlası	Gelir Fazlası	Kümülatif Bütçe Açığı
	1989 (TL)	0.00	0.00	72,739,621,592.57
	1990 (TL)	83,310,377,453.30	0.00	0.00
	1991 (TL)	255,924,556,440.16	0.00	0.00
	1992 (TL)	294,697,351,509.95	0.00	0.00
	1993 (TL)	518,431,251,884.66	0.00	0.00
	1994 (TL)	879,891,561,825.00	0.00	0.00
	1995 (TL)	3,897,049,668,466.55	0.00	0.00
	1996 (TL)	2,626,406,565,081.87	0.00	0.00
	1997 (TL)	3,494,295,703,715.99	0.00	0.00
	1998 (TL)	7,770,182,081,884.53	0.00	0.00
	1999 (TL)	27,957,172,220,508.63	0.00	0.00
	2000 (TL)	42,973,802,261,962.26	0.00	0.00
	2001 (TL)	26,619,653,498,358.01	0.00	0.00
	2002 (TL)	34,450,227,906,130.12	0.00	0.00
	2003 (TL)	0.00	6,949,497,493,597.73	0.00
	2004 (TL)	0.00	15,538,597,787,865.12	0.00
	1998-2004 Mali Yılları Arasında Yatırım Transfer Cari Bütçe	0.00	25,854,765.36	0.00
	2005 (YTL)	0.00	42,872,077.54	0.00
	Toplam YTL	151,721,045.00	91,214,938.18	
	1990-2005 Yılları Arasındaki Bütçe Açığı (YTL)			60,506,106.82
	TOPLAM BÜTÇE AÇIĞI (YTL)			60,578,846.44

Kesin Hesap Raporunda yer alan tabloda gider fazlası toplamı 151,721,045.00 YTL görülmesine rağmen tablodaki gider fazlası rakamları toplamının 151,821,045.00 YTL olduğu ve bu toplama bağlı olarak da bütçe

açığının 60,578,846.44 YTL yerine 60,678,846.44 YTL 'na ulaştığı görülmektedir.

6.6.2 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları (Hesap Kodu 57)

570 - GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI (YTL) 2,461,790,673.90

6.6.3 Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları (Hesap Kodu 58)

580 - GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI (YTL) -2,688,795,252.85

6.6.4 Dönem Faaliyet Sonuçları (Hesap Kodu 59)

KKTC'nin 31.12.2008 tarihli bilânço değerlerine bakıldığında **dönem faaliyet sonuçları toplamının -262,602,888.69 YTL** olduğu görülmektedir. Konu ile ilgili olarak detaylı dökümler aşağıda yer almaktadır.

590 - DÖNEM OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI (YTL)	1,449,145,089.79
591 - DÖNEM OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI(YTL)	-1,711,747,978.48
DÖNEM FAALİYET SONUCU (YTL)	-262,602,888.69

Dönem Olumlu Faaliyet Sonuçları hesabı faaliyet döneminde ortaya çıkan olumlu faaliyet sonucunun izlenmesi için kullanılan bir hesap olup Gelir ve Vergi Dairesi'nin 2008 yılı içerisinde tahsil ettiği toplam geliri göstermektedir. Dönem Olumsuz Faaliyet Sonuçları hesabı ise, faaliyet döneminde ortaya çıkan olumsuz faaliyet sonucunun izlenmesi için kullanılan bir hesap olup, Hazine ve Muhasebe Dairesi'nce 2008 yılı içerisinde yapılan tüm harcamaları ihtiva etmektedir.

Dönem Olumlu Faaliyet Sonuçları ile Dönem Olumsuz Faaliyet Sonuçları arasındaki farka bakıldığında **-262,602,888.69 YTL** olumsuz faaliyet sonucu oluştuğu görülmektedir.

7. DİĞER HUSUSLAR

Devletin Kefalet Yüklümlükleri ile ilgili olarak gerçekleştirilen çalışmalar neticesinde, 2008 Mali Yılı Kesin Hesap Raporu içerisinde yer alan tablodaki bazı rakamların doğru olmadığı, bazı rakamların ise konu tabloda hiç yer almadığı tespit edilmiştir. Yapılan inceleme sonucunda hazırlanan tablo aşağıda verilmiş olup Kesin Hesap içerisindeki hatalı ve/veya hiç yer almayan rakamların doğru rakamlar dikkate alınarak düzeltilmesi gerekmektedir. Buna ilaveten, Devlet Kefaletli Krediler arasında devlet tarafından kullanıldığı görülen kredilerin tümünün devletin gerçek borç miktarının bilançoda görülebilmesi açısından 409 – İç Mali Borçlar Hesabı altında bilançooya yansıtılması gerekmektedir.

31 ARALIK 2008 İTİBARIYLA DEVLET KEFALET MÜKELLEFİYETLERİ

Sıra No	Krediyi Alan Kuruluş	Krediyi Sağlayan Kuruluş	2008 KESİN HESAP BAKİYESİ (Faizli)	ARAŞTIRMA SONUCUNDA ULAŞILAN 2008 YILI BAKİYESİ (Faizli)
YTL				
1-	ETİ Teşebbüsleri Ltd.(overdraft)	K.Vakıflar Bankası	203,165.00	241,551.00
2-	Toprak Ürünleri Kurumu	K.T. Koop. Merkez Bankası	2,845,100.00	3,685,717.64
3-	Telekomünikasyon Dairesi	K.T. Koop. Merkez Bankası	620,411,781.00	798,442,248.24
4-	Turizm İşletmeleri	K. Vakıflar Bankası	2,000,000.00	0.00
5-	K.T.Elektrik Kurumu	Türk Bankası	4,150,000.00	0.00
6-	K.T.Petrolleri	K. Vakıflar Bankası	1,766,973.00	253,417.00
7-	Sosyal Konut Fonu	İhtiyat Sandığı	26,590,412.00	32,191,215.91
8-	Cypfruvex Ltd.	KTKC. Merkez Bankası	41,896,029.00	35,546,044.00
9-	T.C.M.Konsolide Fonu	İhtiyat Sandığı	297,802,994.00	360,341,622.32
10-	Maliye Bakanlığı	İhtiyat Sandığı	141,261,524.00	170,926,444.41
11-	Maliye Bakanlığı (Sosyal Sigortalar D.)	İhtiyat Sandığı	51,097,675.00	61,859,875.31
12-	K.T.Elektrik Kurumu (37/76-08/3335-10.09.08- süre 30.06.10)	Türk Bankası	0.00	2,878,237.03
13-	K.T.Elektrik Kurumu (Hs.-10-140-4252892)	K. İktisat Bankası Ltd.	0.00	1,150,555.61
14-	K.T.Elektrik Kurumu (Hs.-10-118-92218)	Asbank Ltd.(Hs.-10-118-92218)	0.00	2,133,024.77
15-	Kalkınma Bankası (Tahviller)	Kalkınma Bankası	0.00	73,227,384.72

16-	K.T.Elektrik Kurumu (Senet No:77/06,102/06,111/06, 8/07, 78/07)	Kalkınma Bankası	0.00	935,755.72
17-	K.T.Elektrik Kurumu (ödemesiz dönemdekiler- (Senet No:161/07, 63/08, 77/08, 85/08)	Kalkınma Bankası	0.00	19,700,000.00
18-	ETİ Teş. Ltd.(45,000.00TL limitli borçlu cari hs, Hs No:10-118-8133) ile (gayri nakdi krd. - Vesaik ve Tem. Mek. Limit toplamı 220,000.00YTL)	KTkMB	0.00	252,614.43
GENEL TOPLAM (TL)				1,563,765,708.11
USD				
19-	Toprak Ürünleri Kurumu	K.T.Koop.Merkez Bankası	64,075,884.10	69,287,411.34
20-	K.T.Elektrik Kurumu (Akreditif) (Hs.-931-921 değişken)	K.Vakıflar Bankası	32,647,998.00	37,859,192.00
21-	Cypfruvex Ltd	K.Vakıflar Bankası	5,005,999.00	0.00
22-	Ada Havacılık ve Taşımacılık A.Ş.	K.Vakıflar Bankası	7,014,325.00	0.00
23-	TCM Konsolide Fonu (Senet No:96)	İhtiyat Sandığı	13,155,434.00	5,197,968.02
24-	TCM Konsolide Fonu (Senet No:98)	İhtiyat Sandığı		8,751,144.09
25-	Maliye Bakanlığı	İhtiyat Sandığı	7,161,360.00	7,592,229.68
26-	Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlığı	Türkiye İhracat Kredi Bankası	7,197,356.00	7,518,974.01
27-	K.T.Elektrik Kurumu (nakdi kredi) (Hs.-15-141- 114)	Creditwest Bank Ltd.	0.00	1,310,942.83
28-	Cypfruvex Ltd	K.T.Koop.Merkez Bankası	0.00	577,972.97
29-	K.T.Elektrik Kurumu (Senet No:121)	İhtiyat Sandığı	0.00	1,608,544.12
30-	Kalkınma Bankası (Tahviller)	Kalkınma Bankası	0.00	5,053,532.00
31-	K.T.Elektrik Kurumu (akreditif) (Hs. No:7692452)	Türk Bankası	0.00	2,744,069.44
GENEL TOPLAM (USD)				147,501,980.50

STG				
32-	ADA Havacılık ve Taşımacılık A.Ş. (taksitli nakdi kr.) (Hs.-10-119-533)	K.Vakıflar Bankası	0.00	2,345,004.00
33-	Kalkınma Bankası (Tahviller)	Kalkınma Bankası	0.00	6,728,790.00
34-	K.T.Elektrik Kurumu (Senet No:114/06)	Kalkınma Bankası	0.00	18,432.00
GENEL TOPLAM (STG)				9,092,226.00
EURO				
35-	ETİ Teş. Ltd.(Akreditif)	K.Vakıflar Bankası	0.00	68,580.00
36-	Kalkınma Bankası (Tahviller)	Kalkınma Bankası	0.00	5,078,622.00
37-	K.T.Elektrik Kurumu (Senet No:112/06, 113/06)	Kalkınma Bankası	0.00	57,327.00
GENEL TOPLAM (EURO)				5,204,529.00
<p>Not:Kalkınma Bankası tahvilleri'ne ilişkin olarak S-(KII) 1234-2008 sayı ve 04.06.2008 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı alınmış olup, 37/76-08/1651 sayı ve 16.06.2008 tarihli Devlet Kefalet Senedi düzenlenmiştir. Konu Devlet Kefalet Senedi'nin miktarı; 72,000,000.00 TL, 6,000,000.00USD, 8,500,000.00STG ve 6,000,000.00EURO'dur.</p>				

**2008 MALİ YILINDA İHTİYAT SANDIĞI MEVDUAT BLOKELERİ KARŞILIĞINDA
KURUM VE KURULUŞLARA KULLANDIRILAN DEVLET KEFALETLİ KREDİLER**

BANKA/KURUM ADI	BLOKE MİKTARI	DEVLET KEFALET SENEDİ SAYI VE TARİHİ
Kıb-Tek	TL 25,000,000.00	37/76-08/1120 22.04.2008
Kıb-Tek	USD 20,000,000.00	37/76-06/1185 08.08.2006
Sosyal Sigortalar Dairesi	TL 50,000,000.00	37/76-08/3078 06.08.2008
KTHY	USD 15,000,000.00	37/76-08/3594 08.10.2008

8. SONUÇ

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Anayasası'nın 93. ve 132. maddeleri ile değiştirilmiş şekliyle 18/1978 sayılı Sayıştay Yasası'nın 33. maddesi gereğince 2008 Mali Yılı Bütçesi Kesin Hesap Raporu'nun denetimi örnekleme yöntemiyle gerçekleştirilmiştir.

Yapılan denetim çalışmaları genel uygunluğa yönelik olup, uygunluk bildiriminden verilmesinden sonra ilgili yıl hesaplarında tespit edilebilecek muhtemel farklı bulgulara ileriki yıllarda sunulacak raporlarda yer verilecektir.

2008 mali yılında gerçekleştirilen gelir denetimlerinde, bazı tahsil birimlerinin kayıtları ile Gelir ve Vergi Dairesi kayıtları arasında yıl/miktar/kalem bazında farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Bu bağlamda, Gelir ve Vergi Dairesi "Gelirler Şubesi"nin tuttuğu hesaplar ile tahsil birimlerinin tuttuğu hesaplar arasında birebir uyuma sağlanmasının en kolay ve hızlı şekilde yapılabilmesi için, Gelir ve Vergi Dairesi ile tahsil birimleri arasındaki iletişimlerin bilgisayar ağı sistemi vasıtası ile yapılması ve bilgilerin doğrudan Gelir ve Vergi Dairesi'ne anında akışının sağlanması gerekmektedir.

2008 Mali Yılı Bütçesi Kesin Hesap Raporu'nda verilen Net Değer Hesabı tablosunda gider fazlası toplamı 151,721,045.00 YTL görülmesine rağmen tablodaki gider fazlası rakamları toplamının 151,821,045.00 YTL olduğu ve bu toplama bağlı olarak da bütçe açığının 60,578,846.44 YTL yerine 60,678,846.44 YTL'na ulaştığı görülmektedir.

Ayrıca, 2008 Mali Yılı Bütçesi Kesin Hesap Raporu içerisinde Kurumsal ve Ekonomik Sınıflandırmaya Göre Bütçe Giderleri Raporu başlığı altında bir tablo düzenlenmiştir (Bkz. 2008 Mali Yılı Bütçesi Kesin Hesap Raporu Ek 33 sayfa 61). İlgili tablo incelendiğinde, kurumsal toplamlar başlığı altında yer alan Tadil Ödenek toplamının 2,743,320,924.96 YTL olduğu görülmektedir. Ancak, ilgili rakamların aritmetik kontrolü yapıldığında, Kurumsal toplamlara dahil olan Maliye Bakanlığı (05) tadil ödenek toplamının 1,199,379,333.5 YTL değil **1,199,379,333.56** YTL olması gerektiği

tespit edilmiştir. Genel toplamın ise doğru rakam olan 1,199,379,333.56 YTL olarak dikkate alınıp hesaplandığı ve doğru olduğu tespit edilmiştir.

2008 Mali Yılı Bütçesi Kesin Hesap Raporu içerisinde Finansal ve Ekonomik Sınıflandırmaya Göre bütçe Giderleri Raporu ile Dış Yardımlar (Cari Yıl İçinde Tahsil Edilip Kullanılmayan Dış Yardım Bakiyeleri) başlığı altında iki tane tablo düzenlenmiştir (Bkz. 2008 Mali Yılı Bütçesi Kesin Hesap Raporu Ek 35 sayfa 77 ve Ek 15 sayfa 25). Finansal ve Ekonomik Sınıflandırmaya Göre bütçe Giderleri Raporu incelendiğinde 9 kodlu finans toplamını (Dış Proje Kredileri) gösteren bütçe gideri toplamının 244,894.64 YTL olduğu görülmektedir. Dış Yardımlar (Cari Yıl İçinde Tahsil Edilip Kullanılmayan Dış Yardım Bakiyeleri) tablosundaki bütçe gideri toplamına bakıldığında ise (finans kodu 9) toplam 244,894.64 YTL olduğu görülmektedir. Ancak ilgili rakamların aritmetik kontrolü yapıldığında, bütçe gideri toplamının tabloda gösterdiği şekilde 244,894.64 YTL değil, **241,835.04 YTL** olduğu ve örtüşmediği tespit edilmiştir.

2008 Mali Yılı Bütçesi Kesin Hesap Raporu içerisinde Ocak – Aralık 2008 Devresi T.C. Yardımları – T.C. Kredileri başlığı altında, bütçe ödeneği, tadil ödenek, harcanan, bakiye, serbest bırakılan (YTL ve serbest bırakılan (USD) miktarlarını gösteren bir tablo düzenlenmiştir (Bkz. 2008 Mali Yılı Bütçesi Kesin Hesap Raporu Ek 42 sayfa 102). İlgili tablo incelendiğinde, Mali Sektörün Desteklenmesi başlığı altında;

	Tadil Ödenek
Mali Sektörün Desteklenmesi	28,303,686.75
-Cypfruvex Ltd.in K.Vakıflar Bankasına Olan Borcu	6,378,409.09
K.T. Turizm İşletmeleri'nin Kıbrıs Vakıflar Bankasına Olan Borcu	2,000,000.00

olarak verilmiştir. Ancak, ilgili rakamların aritmetik kontrolü yapıldığında toplam tadil ödeneğin **8,378,409.09 YTL** olduğu cihetle tadil ödenek miktarıyla örtüşmediği tespit edilmiştir.

17/1977 sayılı “1977 Devlet Kefalet (Teminat) Yasası”nın “Teminat Fonu” yan başlıklı 3. maddesi gereğince Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin teminat mükellefiyetini kapsamak amacıyla her yılın Bütçe Yasası'nda gösterilmek

üzere oluşturulması gereken Teminat Fonu'nun oluşturulmadığı tespit edilmiş olup söz konusu Fonun ivedilikle oluşturulması gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen konularla ilgili olarak 14 Kasım 2011 tarihinde hazırlanmış olan taslak rapor, değiştirilmiş şekliyle 18/1978 sayılı Sayıştay Yasası'nın 27. maddesi gereği 14 Kasım 2011 tarih ve SAY.0.00.B.4.12.104-11/880 sayılı yazı ekinde KKTC Maliye Bakanlığı'na gönderilmiş ve denetim sonuçları hakkındaki yorumlarının Sayıştay Başkanlığı'na sunulması istenilmiştir. KKTC Maliye Bakanlığı'nın konuya ilişkin Sayıştay Başkanlığı'na muhatap 29 Şubat 2012 tarih ve MLB.0.00.88/72-12/395 sayılı yazısında özetle, rapordaki bulgular hakkında aynı görüşte olduklarını ve raporun "Diğer Hususlar" kısmında belirtilen Devlet Kefaletli Krediler ile ilgili tespitin ise 2012 Mali Yılı Kesin hesaplarının hazırlanması sırasında dikkate alınacağı belirtilmiştir.

Rapordaki bulgular doğrultusunda 2008 Mali Yılı Kesin Hesap Yasa Tasarısı'nda gerekli düzeltmenin yapılması gerekmektedir.

Bilgilerinize saygı ile arz olunur.

Mehmet Çilem

Uzman Denetçi

Mustafa Aksoy

Kıdemli Denetçi

Havva Akbaş

Kıdemli Denetçi

Dr. Feray T. Yüksekbaş

Kıdemli Denetçi

Meliha Ekinci

Kıdemli Denetçi

Tülay Eren

Kıdemli Denetçi